

REGION NORDJYLLAND

Mulighedernes Nordjylland

Regional Vækst- og Udviklingsstrategi 2015-2018

INDHOLD

Forord	3
Nordjylland i dag	4
Et stærkt samarbejde om Nordjylland.....	6
Vision og bærende principper	8
Indsatsområde: Et sammenhængende Nordjylland....	10
Indsatsområde: Et Nordjylland i vækst.....	14
Indsatsområde: Et attraktivt Nordjylland.....	18
Nordjyllands yderområder	22
Internt og eksternt samarbejde	24
Strategiens effekter	26
Bilagsoversigt	28

NORDJYLLANDS FREMTID BEGYNDER HER

”Nordjyllands store virkekraft og potentiale skal bringes i spil, så vi sammen kan løse de udfordringer regionen står over for i fremtiden. Derfor kalder vi det hele Nordjyllands strategi for vækst og udvikling.”

Det er nu mere end otte år siden, at Region Nordjylland blev en realitet. Det skete tilbage i 2007, kort før finanskrisen ramte os alle, og udfordringerne stod i kø her og i resten af landet. Siden er der sket rigtig meget for vores region, og trods krise og modgang har vi bragt os forrest i feltet på flere områder. Det skyldes i høj grad, at vi har troen på, at vi kan gøre noget godt for vores region, hvis vi samarbejder om det. Derfor er det vigtigt, at vi fortsætter med at styrke vores samarbejde, for det vil fortsat være vejen frem for en positiv udvikling for Nordjylland.

Et vigtigt grundlag for Nordjyllands fremtidige udvikling er Den Regionale Vækst- og Udviklingsstrategi. Den handler om vores alles fremtid, og om hvordan vi gerne vil have, at Nordjylland ser ud i 2020.

Strategien lægger den kurs som Regionsrådet i samarbejde med Vækstforum, kommunerne og andre partnere vil følge, når vi sætter sejl mod fremtidens mål om at skabe et stærkt Nordjylland præget af dynamik, udvikling og vækst. Et Nordjylland som er attraktivt for både erhverv, borgere og besøgende. Og ikke mindst et Nordjylland, som er kendt for sammenhængskraft og samarbejde.

Nordjyllands store virkekraft og potentiale skal bringes i spil på tværs af region, kommuner, erhvervsliv og organisationer, sådan at vi sammen kan løse de udfordringer, vores region står over for nu og i fremtiden. Derfor kalder vi det hele Nordjyllands strategi for vækst og udvikling.

I Regionsrådet håber vi, at også du vil lade dig inspirere af strategien og motiveres til at bidrage til et stærkt Nordjylland.

God rejse!

Ulla Astman

Regionsrådsformand

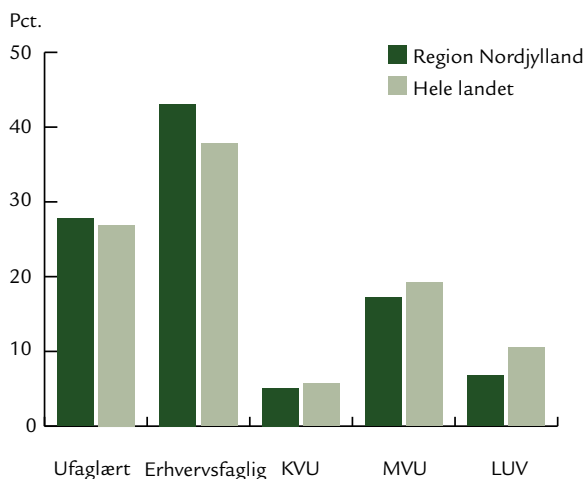
NORDJYLLAND I DAG

Nordjylland har på en lang række områder gennemgået en positiv udvikling i de seneste otte år. Selv under svære betingelser er det lykkedes landsdelen at gå fra at ligge i den nedre ende af statistikkerne til at ligge med fremme i front. Men udviklingen er ikke kommet af sig selv. Gennem målrettede indsatser, nytænkning og gode samarbejder er Nordjylland nået langt, når det gælder erhvervsmæssig innovation, teknologisk udvikling, kompetenceudvikling og beskæftigelse.

Uddannelse og kompetence

Aldrig før har så mange nordjyder taget en ungdomsuddannelse, en videregående uddannelse eller har opkvalificeret deres kompetencer. I en tid, hvor Danmark ikke kan eller skal konkurrere med resten af verden på prisen på produkterne, bliver de menneskelige ressourcer Nordjyllands vigtigste råstof. Hvor regionen historisk har haft flere ufaglærte og færre højtuddannede end resten af landet, er der de seneste år sket en markant udvikling, hvor Nordjylland nu nærmer sig landsgennemsnittet.

Befolkningens højeste fuldførte uddannelse (25-64 år) 2014

Det er bl.a. også med til at sikre, at de nordjyske virksomheder også fremover kan løfte deres innovationsevne. I de seneste år har de nordjyske virksomheder vist stor vilje og evne til at innovere – tænke nye processer og nye produkter.

Erhverv og innovation

Innovation har stor betydning for fornyelse af virksomhedernes teknologi, processer og organisation. Fx betyder anvendelsen af ny teknologi, at en række manuelle opgaver kan automatiseres og digitaliseres via anvendelse af maskiner, robotter og computere. Dette gør den enkelte medarbejder mere effektiv, og dermed kan produktionen og indtjeningen øges. Nordjyske virksomheder har opnået et markant løft i deres innovationsevne gennem de seneste år. Dette skyldes ikke mindst, at virksomhederne nyder godt af de stærke uddannelses- og videninstitutioner, der findes i regionen, som både er med til at uddanne kvalificeret arbejdskraft, men også går forrest inden for innovation og teknologiudvikling. Det betyder fx, at regionen står stærkt inden for mobil- og trådløs kommunikation, energi og klima samt sundhedsvidenskabelig teknologi.

Beskæftigelse og ledighed

Ledigheden har i Nordjylland været faldende uafbrudt i fire år, og ledigheden falder i stort set alle egne af regionen. Det er ganske markant, at den nordjyske ledighedsprocent nu er på niveau med resten af landet, hvor det ellers gennem mange årtier nærmest har været en naturlov, at Nordjylland havde

Nordjyllands egnsvisе karakteristika

landets højeste ledighed. Efter mange kriseår med faldende beskæftigelse er udviklingen nu vendt og prognoserne peger på, at udviklingen i beskæftigelsen vil stige de kommende år. Vendingen kommer først i Aalborg-området, mens kurven for de øvrige dele af regionen først begynder at knække lidt senere.

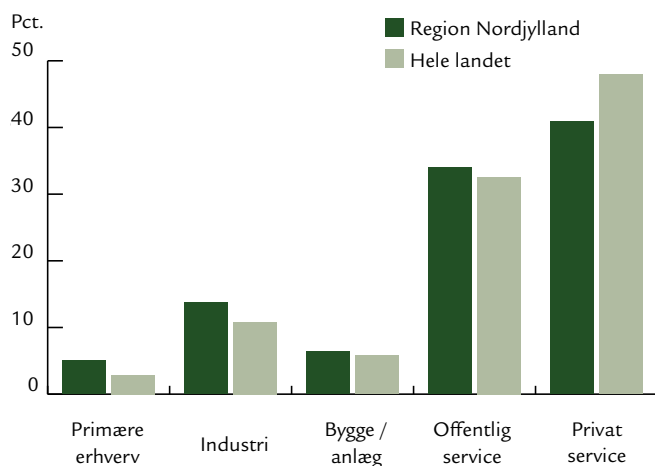
Stærk nordjysk identitet

Den positive udvikling sker inden for de fysiske rammer af en region, med både by og land, udstrakte vidder og

moderne byer. En sammensætning som kan give udfordringer, men som bestemt også har store potentialer for vækst og udvikling.

Der er 11 kommuner og knap 600.000 indbyggere i Region Nordjylland. Fra Thisted i vest til Læsø i øst er der ca. 140 km og fra Hobro i syd til Skagen i nord ca. 130 km. Nordjylland er naturligt afgrænset af have og fjorde med gode forbindelser ud af regionen. Derfor er der gode muligheder for at fastholde og videreudvikle en stærk nordjysk identitet som basis for varetagelse af regionens rolle i Danmark, i Norden, i Europa og globalt.

Erhvervsstruktur i Region Nordjylland 2013

Nordjylland er sammensat af forskellige egne med hver sin identitet og særkende. Universitetsbyen Aalborg har en særlig rolle og fungerer i vid udstrækning som centrum for landsdelen (byregionsfunktion). Fokus på sammenhængskraften mellem Aalborg og et net af attraktive og levedygtige byer i de forskellige egne i Nordjylland er derfor vigtig for virkeliggørelsen af vision og mål i Mulighedernes Nordjylland. De øvrige nordjyske egne rummer hver især forskellige styrkepositioner og gode uddannelsesmuligheder, der supplerer hinanden i et specialiseret mønster. Samtidig er en række kommuner attraktive for bosætning og turisme og udnytter de unikke muligheder og stedbundne potentialer, som natur og kultur giver. Det er disse forskelligheder og potentialer, som skal udvikles endnu mere fremover for at skabe øget sammenhæng, mobilitet og vækst i alle egne af regionen.

ET STÆRKT SAMARBEJDE OM NORDJYLLAND

Nordjylland har et stort potentiale for at kunne klare sig i den nationale og internationale konkurrence, men det kræver et målrettet samarbejde på kryds og tværs af regionen.

Nordjylland har et stærkt og innovativt erhvervs- og uddannelsesmiljø og nogle gode rammer for borgernes hverdagsliv. Alligevel er der behov for et målrettet samarbejde om at styrke regionen, for udvikling og vækst kommer ikke af sig selv. De nordjyske kommuner og Region Nordjylland har derfor pr. 1. januar 2015 etableret et tæt og forpligtende samarbejde om en fælles vækstdagsorden: Business Region North Denmark. Gennem dette samarbejde kan vi få et stærkere Nordjylland, der skaber sin egen vækst.

Vilkår og globale udfordringer

Der er en lang række globale udfordringer, som påvirker Nordjyllands udvikling, ligesom Nordjyllands beliggenhed spiller en rolle for udviklingsmulighederne:

Globaliseringen øger konkurrencen, men åbner også for nye eksportmuligheder i de nordjyske virksomheder. Samlet set er globaliseringen en fordel for Nordjylland, men det kræver ressourcer og de rette kompetencer, hvis mulighederne skal udnyttes optimalt.

Klimaforandringerne foregår nu hurtigere end nogensinde, og der er fortsat behov for omstilling til vedvarende energikilder for at reducere udledningen af CO₂. Samtidig skal der tages højde for de afledte effekter af klimaændringerne i form af vandstandsstigninger og ekstreme vejrforhold.

Den demografiske udvikling betyder, at der bliver flere ældre og færre unge i Nordjylland. Det skyldes stigende levealder og faldende fødselstal, men tendensen forstærkes også af, at mange unge flytter ud af regionen. Udviklingen betyder, at der er færre til at imødekomme virksomhedernes behov for arbejdskraft.

Urbaniseringen er også en global tendens, som betyder, at bosætningen og væksten koncentrerer sig i de større byer, mens mange landområder affolkes.

Nordjyllands beliggenhed på spidsen af Jylland omgivet af hav betyder, at nogle områder ikke har adgang til arbejdsmarkedsoplande i alle retninger. Udfordringerne forstærkes i de områder, der ikke har direkte adgang til motorvejs- og jernbanenettet.

Stedbundne kvaliteter og vækstpoterentialer

Vi skal styrke Nordjylland ved at samarbejde strategisk og målrettet med de særlige stedbundne kvaliteter og vækstpoterentialer, der er i regionen.

Blandt de væsentligste stedbundne kvaliteter og vækstpoterentialer i Nordjylland er:

Byerne: De nordjyske byer er kraftcentre for kultur, innovation og byliv. Byerne har forskellige styrkepositioner inden for bosætning, erhverv, natur og kultur, og derfor skal der sættes på forskellige udviklingsstrategier alt efter den enkelte bys styrker. En positiv udvikling kræver, at der er nogle nære relationer og samarbejder på kryds og tværs af regionen. Vi er hinandens nødvendige forudsætninger, og vi er alle afhængige af, at vi har et net af attraktive og levedygtige byer og oplande.

Byregion: Nordjylland indgår i et nationalt og internationalt samspil af byer/regioner. Universitetsbyen Ålborg er en dy-

namo for regionen på samme måde som København er det for Danmark - og de større byer i kommunerne er det for hvert deres nærområde. Med 1/3 af regionens indbyggere og væsentlige dele af det nordjyske erhvervsliv samlet i og omkring Aalborg udgør byen et kraftcenter for landsdelens erhvervsudvikling. En positiv udvikling i Nordjylland er stærkt afhængig af nære relationer og samarbejde imellem erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner og myndigheder i Aalborg og landsdelens øvrige kommuner.

Det attraktive Nordjylland: Nordjylland udmærker sig på flere områder – også i en international sammenhæng. Det gælder fx de mange nordjyske turistattraktioner, den fantastiske kyst, naturoplevelser og kulturperler, som er med til at løfte hele regionen.

Det blå Nordjylland: Vi er tæt på Vesterhavet, Kattegat og Limfjorden. Det sikrer de maritime erhverv en særlig styrkeposition og giver vigtige transportveje for gods og mennesker. Samtidig har nærheden til vandet stor attraktionsværdi for bosætning, rekreation og turisme.

Det grønne Nordjylland: Naturen og landskabet danner et godt grundlag for oplevelser og rekreation. Samtidig giver det grønne Nordjylland gode muligheder for jordbrug, fødevarerproduktion og brug af grøn teknologi.

Uddannelse: Aalborg Universitet er med sine mange internationale styrkepositioner afgørende for Nordjyllands udvikling. Sammen med UCN, MARTEC og et net af erhvervsfaglige og mellemlange videregående uddannelsesinstitutioner er universitetet med til at levere veluddannet arbejdskraft til erhvervslivet.

Erhverv: Nordjylland har et robust og mangfoldigt erhvervsliv med særlige styrkepositioner inden for bæredygtig energi, IKT, maritime erhverv, fødevarer, oplevelser, byggeri og logistik. Erhvervslivets samarbejde med Aalborg Universitet har stor betydning for virksomhedernes innovation.

Smart mobilitet: Hvis vækstpoterentialerne i Nordjylland skal udnyttes optimalt, er det vigtigt, at det bliver nemmere at flytte mennesker, gods, viden, ideer og data rundt i regionen. Derfor skal der også samarbejdes om at styrke både de fysiske og digitale forbindelser i Nordjylland.

”Et stærkt samarbejde om Nordjylland” er udarbejdet i fællesskab af de nordjyske kommuner og Region Nordjylland. Afsnittet findes derfor også i alle nordjyske kommunale planstrategier.

VISION FOR NORDJYLLANDS VÆKST OG UDVIKLING

Nordjylland er i 2020 anerkendt for sin unikke evne til at skabe bæredygtig vækst, sammenhæng og balance i hele regionen og for i høj grad at have udnyttet globaliseringens muligheder og de regionale styrkepositioner.

Nordjylland skal nå sine mål gennem internationalt udsyn, åbenhed og samarbejde og skal vise vilje til at gå nye veje og afprøve innovative idéer og løsninger til gavn for regionens borgere og virksomheder.

Indsatsområder

Omdrejningspunkterne i den Regionale Vækst- og Udviklingsstrategi er tre indsatsområder, som tager afsæt i Nordjyllands særlige udfordringer og muligheder. Initiativer på disse tre indsatsområder skal medvirke til at indfri visionen for Nordjyllands udvikling og vækst. Det gælder både initiativer fra Regionsrådet og Vækstforum og ikke mindst initiativer, som udvikles og sættes i gang i tæt samarbejde mellem relevante aktører i Nordjylland.

De tre indsatsområder er:

- Et sammenhængende Nordjylland
- Et Nordjylland i vækst
- Et attraktivt Nordjylland

Bærende principper

Visionen tager afsæt i en række principper, som beskriver, hvordan Regionsrådet og Vækstforum vil sætte handling bag ordene.

De bærende principper er:

- Bæredygtig vækst
- Sammenhæng og balance
- Globaliseringens muligheder
- Åbenhed og samarbejde
- Nytænkning

Bæredygtig vækst

Vækst er forudsætningen for regionens udvikling. Men væksten skal skabe blivende resultater, og indsatserne skal være igangsat på et økonomisk og miljømæssigt bæredygtigt og evidensbaseret grundlag. Samtidig skal indsatserne være socialt bæredygtige og dermed skabe lige muligheder for alle i alle dele af regionen.

Sammenhæng og balance

Nordjylland skal udnytte sine muligheder og potentialer i alle dele af regionen. Særligt yderområdernes stedbundne potentialer skal udnyttes, så de udvikler sig som levende og erhvervsaktive lokalsamfund. Nordjylland skal også hænge godt sammen via god mobilitet og styrket digital infrastruktur.

Globaliseringens muligheder

Globaliseringen er en mulighed for vækst i hele regionen. Derfor skal Nordjylland udnytte den internationale konkurrence og de nye eksportmarkeder. Vi skal åbne os mod omverdenen og have internationalt udsyn både for at lade os inspirere og for at skabe nye samarbejder.

Åbenhed og samarbejde

Vi har en lang og god tradition for at samarbejde i Nordjylland, hvilket vi skal bygge videre på. Vi vil skabe stærke strategiske samarbejder og partnerskaber om vores indsatser, så vi opnår størst mulig effekt og resultater.

Nytænkning

Vi skal turde tænke nyt og være innovative på alle områder. Innovation giver bedre løsninger, og på det erhvervsmæssige område kan innovation være med til at sænke produktionsomkostninger, øge produktiviteten og øge værdiskabelsen.

INDSATSOMRÅDE:

ET SAMMENHÆNGENDE NORDJYLLAND

Målet er at skabe mobilitet, vækst og sammenhængskraft i hele Nordjylland. Det kræver stærke transport- og kommunikationsforbindelser både inden for og ud af regionen. Det gælder den trafikale infrastruktur med veje, jernbaner, havne og lufthavn, som er grundlaget for den kollektive trafik, for virksomhedernes godstransport og for den private trafik i og gennem Nordjylland. Det gælder også den digitale infrastruktur, som er en forudsætning både for bosætning og virksomhedslokalisering.

God infrastruktur er en forudsætning for vækst

En god vejinfrastruktur for både person- og godstransport er en forudsætning for mobilitet og dermed også for vækst og beskæftigelse. Motorvejskrydsning af Limfjorden ved Aalborg er en flaskehals på mobiliteten og nødvendiggør en 3. Limfjordsforbindelse snarest. Ligeledes er der brug for vejakser på tværs af regionen, der kan binde egnene bedre sammen og skabe tværgående forbindelser til motorvejen. På jernbanenettet er det vedtaget at elektrificere jernbanenettet til Frederikshavn og styrke den regionale togkørsel.

Havnene er særdeles vigtige infrastrukturer for Nordjylland. De store mængder af gods, fisk og passagerer, der passerer gennem de nordjyske havne, er grundlag for vækst og beskæftigelse. De fem største nordjyske havne er alle i gang med udvidelser, og det vil skabe yderligere aktiviteter inden for fx offshore, maritim service, energi og turisme. Aalborg Lufthavn har desuden afgørende betydning for at binde Nordjylland sammen med verden udenfor.

Endvidere spiller den digitale infrastruktur også en meget stor rolle. Adgang til de rigtige bredbåndsforbindelser og en veludbygget trådløs it-infrastruktur spiller en væsentlig rolle både for bosætning og erhvervsudvikling – ikke mindst i regionens landdistrikter.

Den kollektive trafik er med til at binde regionen sammen

I et sammenhængende Nordjylland er den kollektive trafik et vigtigt element med hensyn til at understøtte pendling til og fra arbejde og uddannelse. På samme måde er den kollektive trafik vigtig for at sikre en tilstrækkelig mobilitet uden for byområderne, så de transportmæssige muligheder for at bo i landområderne opretholdes.

Men Nordjylland står overfor en række udfordringer på området. Øgede driftsudgifter og faldende passagerindtægter sætter ruter med lav passagerbelægning, typisk ruter til de

VIDSTE DU...?

- 68 % af befolkningen i Nordjylland har adgang til 100 Mbit bredbånd.
- Over 300.000 lastbiler passerer gennem de nordjyske færgehavne hvert år.
- 32 mio. passagerer rejser hvert år med kollektiv trafik i Nordjylland.
- 8 mio. passagerer benyttede i 2013 de regionale busruter i Nordjylland.
- 105.000 biler krydser hvert døgn Limfjorden i Aalborg.

yderligt beliggende områder, under pres. Der er derfor behov for også at tænke nye løsninger omkring trafikbetjeningen. Derudover stiller klimaforandringer og miljøhensyn krav om udvikling af nye og mere klimavenlige brændstoffer og en stilningtagen til, hvornår fysisk transport er nødvendig.

Samtidig skal borgerne i Nordjylland opleve, at den kollektive trafik er et reelt alternativ til privatbilisme. Det styrkes bl.a. når Nordjylland i løbet af 2017 overtager ansvaret for den regionale togbetjening, hvilket giver flere afgang og bedre sammenhæng mellem tog og busser. Der etableres også en letbane i Aalborg med forbindelse til det nye universitetshospital. Hurtige og komfortable busser (X-bus) tilbydes mellem de større byer, og i de tyndere befolkede områder skal lokalruter og flexsystemer sikre borgerne mobilitet. Her til kommer muligheder for at styrke og udbrede cyklisme som en miljøvenlig transportform.

Ny teknologi giver bedre løsninger

Det er en global tendens, at både person- og godstransport stiger. Det giver et stort behov for løsninger, der kan sikre god

trafikafrvikling, intelligent logistik, information på rejsen og mere bæredygtig transport. Nordjylland har både virksomheder og forskningsmiljøer, der arbejder med nye løsninger på dette område, og Nordjylland har længe været kendt for sine stærke kompetencer inden for Intelligente Transport Systemer (ITS) og Intelligent Logistik. Hittidige ITS-løsninger kan ses som første skridt hen mod en integreret (Smart Region) anvendelse, hvor målet er, at Nordjylland skal markere sig som den danske ITS-region, hvor de nye teknologier udvikles og afprøves, før de implementeres i hele landet.

Transportinfrastrukturens kapacitet forbedres traditionelt med nyanlæg og udbygninger. I en Smart Region vil man forsøge at optimere udnyttelse af den tilgængelige kapacitet ved anvendelse af ITS. Både ved at anvende ITS til at øge den øjeblikkelige udnyttelse af kapaciteten, men også ved at opnå en bedre balance mellem udbud og efterspørgsel ved at anvende ITS- og informationssystemerne til at flytte trafik væk fra veje med trængselsproblemer i spidstimerne.

INITIATIVER

Regionsrådet ønsker at samarbejde bredt om en række initiativer, der kan fremme et sammenhængende Nordjylland. Følgende har høj prioritet, men flere kan komme til i løbet af de næste fire år:

- Etablering af en 3. Limfjordsforbindelse som en statsligt finansieret vestlig forbindelse over Egholm.
- Forbedring af jernbanenettet fra Aarhus til Frederikshavn.
- Forbedring af vejforbindelsen Hanstholm-Skive-Herning med forbindelse til motorvejsnettet.
- Forbedring af vejforbindelsen Thisted-Aalborg og af Aggersundbroen.
- Udbygge sammenhængskraft og mobilitet via god digital infrastruktur – fast og trådløst.
- Støtte op om de nordjyske havnes udvikling og nordjyske logistikkompetencer.
- Støtte op om Jyllandskorridoren, herunder etablering af en Hærvejsmotorvej samt støtte op om en fast Kattegatforbindelse.
- Fastholde og udbygge Aalborg som en vigtig lufthavn for national og international trafik.
- Styrke den kollektive trafiks rutenet til gavn for pendling og sammenbinding af regionen.
- Optimering af den udvidede regionale togdrift og af togtrafikken til og fra Nordjylland.
- Arbejde på at minimere transportens negative påvirkning af miljø- og energisituationen.
- Anvendelse af intelligente transportsystemer (ITS) og Smart Region løsninger på trængsel.

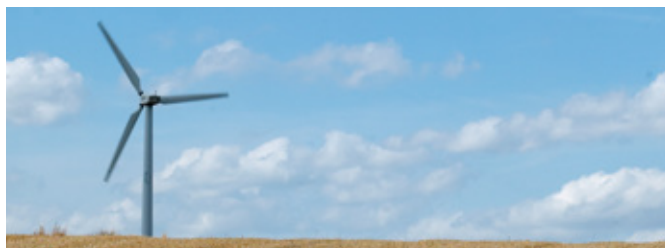
INDSATSOMRÅDE:

ET NORDJYLLAND I VÆKST

Målet er at stimulere til ny vækst i Nordjylland på de områder, hvor regionen har særlige potentialer, og hvor der findes lyst og vilje til vækst. Et innovativt og kompetencestærkt erhvervsliv er den bedste garant for skabelse af nordjyske arbejdspladser og holdbar vækst. Nordjylland skal tilbyde optimale rammer for både etablerede og nye virksomheder, herunder udvikle en uddannelseskultur og arbejdsstyrke, der matcher fremtidens behov. Det er vigtigt både at stimulere og udnytte virksomhedernes vilje til vækst, og udviklingen skal være bæredygtig og være med til at skabe sammenhæng og balance i regionen.

Bygge på regionens stærke erhvervsområder

Nordjylland har en række erhvervsområder med særligt store potentialer for vækst. Der er tale om områder, som historisk har specialiseret sig og skabt unikke positioner sammenlignet med andre dele af erhvervslivet. Det drejer sig om områderne fødevarer, turisme, maritime erhverv, energi, sundhed og informations- og kommunikationsteknologi. Disse erhvervsområder udgør omkring 35 pct. af beskæftigelsen, og 40 pct. af økonomien i de private erhverv i Nordjylland.

Der er skabt et godt grundlag for at videreudvikle deres potentialer, idet virksomhederne og videninstitutioner allerede er samlet i velfungerende klyngeorganisationer, som iværksætter målrettede udviklingsforløb for virksomhederne. Klyngeorganisationerne har bl.a. fokus på videndeling, kompetencer, globalisering, innovation, samarbejde og markedsudvikling. En stærk og professionel organisering og udvikling af klyngerne er helt afgørende for fortsat at kunne understøtte erhvervsområdernes vækst.

Understøtte virksomheder med vilje til vækst

Det er centralt for "Et Nordjylland i vækst", at målet ikke alene er at stimulere de ovennævnte erhvervsområder, hvor regionen historisk står stærkt. Nordjysk erhvervsliv har en række udfordringer på tværs af erhverv, fx omkring produktivitet og mangel på kvalificeret arbejdskraft, som skal adresseres, ligesom enkeltvirksomheder på tværs af erhvervsområder og sektorer udviser vilje og potentiale til vækst, som skal understøttes. Erhvervsfremmearbejdet skal derfor tilrettelægges således, at det både bygger på virksomhedernes vilje til vækst, og samtidig stimulerer denne vilje og evne.

Historisk har der været en betydelig udfordring omkring højvækst. For få iværksættere bliver til vækstiværksættere, og for få etablerede virksomheder kommer ind i et decideret vækstforløb. Vækstiværksættere og vækstvirksomheder står

VIDSTE DU...?

- Produktiviteten i nordjyske virksomheder er på 91 % af landsgennemsnittet.
- I 2020 vil nordjyske virksomheder mangle omkring 2.000 faglærte.
- Kun 9% af de praktikpladssøgende elever i Nordjylland mangler i dag en praktikplads. Det er landets bedste resultat.
- Hele 93% af en nordjysk ungdomsårgang forventes at fuldføre mindst en ungdomsuddannelse.
- 29 % af alle nordjyder i alderen 25-64 år har en videregående uddannelse.

ofte i forskellige situationer, hvorfor indsatsen over for dem også vil være forskellig. Derfor skal erhvervsfremmearbejdet tilrettelægges herefter, men med det samme mål om at få flere virksomheder ind i deciderede højvækstforløb.

Sikre tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft

Prognoserne viser, at nordjyderne bliver bedre uddannet i fremtiden, men der er alligevel behov for at sætte yderligere tiltag og aktiviteter i gang. Udfordringerne handler bl.a. om, at næsten en tredjedel af den nordjyske arbejdsstyrke er ufaglært, og efterspørgslen på ufaglært arbejdskraft falder og vil fortsat gøre det i fremtiden. Samtidig viser analyser, at der generelt bliver brug for flere faglærte og for specialister og højtuddannede på udvalgte områder.

Skal de nordjyske virksomheder udnytte deres vækstpotentiale optimalt, er det nødvendigt med et generelt løft i kompetenceniveauet for at sikre en kvalificeret arbejdsstyrke, som matcher virksomhedernes behov. Det kan ske ved, at flere unge får en erhvervsrettet uddannelse, ved at flere ufaglærte bliver faglærte og ved, at flere virksomheder ansætter højtuddannede.

Derudover skal der sættes fokus på en generel udvidelse af arbejdsstyrken, fx ved at øge tilbagetrækningsalderen og tiltrække kvalificeret udenlandsk arbejdskraft.”

INITIATIVER

Regionsrådet ønsker at samarbejde bredt om en række initiativer, der kan fremme et Nordjylland i vækst. Følgende har høj prioritet, men flere kan komme til i løbet af de næste fire år:

- Videreudvikle klyngeorganisationer på de særlige erhvervsområder med henblik på at professionalisere og strømline disse, så de mest effektivt understøtter erhvervsområdernes vækst.
- Udvikle evne og vilje til højvækst ved at tilbyde målrettede rammeprogrammer for vækstiværksættere og øvrige virksomheder med vilje til vækst.
- Fremme produktivitet ved at facilitere virksomheders samarbejde med vidensmiljøer om innovation og med uddannelsesinstitutioner om tilførsel af nye kompetencer.
- Udvikle innovative udbudsformer gennem offentligt-privat samarbejde for at motivere virksomheder til samarbejde om f.eks. sygehusbyggeri og levering af teknologi til sundhedssektoren.
- Medvirke til omskoling af ufaglærte til faglærte i kortere og målrettede forløb på områder med udsigt til stor mangel på arbejdskraft.
- Styrke søgningen til erhvervsfaglige ungdomsuddannelser og iværksætte tiltag, der kan sænke frafaldet på disse uddannelser.
- Udvide arbejdsstyrken f.eks. ved at tiltrække kvalificeret udenlandsk arbejdskraft og motivere de beskæftigede til at blive længere på arbejdsmarkedet.

INDSATSOMRÅDE:

ET ATTRAKTIVT NORDJYLLAND

Målet er at styrke Nordjyllands position som en attraktiv region for borgere, besøgende og erhvervsliv. Nordjyderne ønsker at bo i attraktive områder med rig natur, rent miljø og et godt kulturliv. De samme kvaliteter tiltrækker turister, og potentialet i dette skal udnyttes optimalt. Nordjylland skal være en tiltrækkende, grøn og ren region. Vi samarbejder bredt for at løse de tiltagende klimaforandringer og udnytte mulighederne i nye energiformer og -systemer.

Rig natur og aktivt kulturliv

Nordjylland har en rig natur, et rent miljø og et aktivt kulturliv, og det spiller en vigtig rolle både for tiltrækning og fastholdelse af borgere og for turisternes valg af Nordjylland. Kvaliteten og omfanget af den nordjyske natur er også med til at danne grundlag for fødevare- og energiproduktion, livskvalitet og rekreation. Nordjylland har meget at byde på, men der skal satses på at styrke kvaliteten, og fremme formidlingen og adgangen til den nordjyske natur og kultur.

Et aktivt og mangfoldigt kulturliv med tilbud af høj kvalitet spiller også en stor rolle for udvikling af lokalsamfundet og placeringen af virksomheder. Det er derfor afgørende, at der er vis geografisk balance i de kulturelle tilbud i Nordjylland. Dertil udgør kultur et selvstændigt erhverv i vækst med særlige vilkår, bl.a. fordi det er kendetegnet ved mange små institutioner, virksomheder og enkeltpersoner.

De stedbundne kvaliteter skal udnyttes bedre

Attraktivitet og udviklingsmuligheder er ofte knyttet tæt sammen med lokale forhold og styrker. Der findes erhvervsmuligheder i stedbundne ressourcer både i byerne og landområderne. De forskellige steders særegne kvaliteter og ressourcer skal aktiveres yderligere for at skabe lokale arbejdspladser og aktivitet. Det handler bl.a. om bymiljøer, havne og landskaber, men også om lokal identitet og de mennesker der bor og bruger stedet. Et fokus på stedskvaliteter kan hjælpe med at binde natur, kultur, turisme og erhvervsudvikling bedre sammen og skabe nye muligheder for steddreven innovation og entreprenørskab

Turisme og oplevelsesøkonomi skal udvikles

Turisme er et vigtigt nordjysk erhverv og spiller især en vigtig rolle i yderområderne. Med ca. 4 pct. af den samlede nordjyske private beskæftigelse og 3 pct. af den værdi, der produceres inden for alle private erhverv, har turismen større

betydning i Nordjylland end i nogen af de øvrige regioner. De nordjyske kvaliteter ligger i vid udstrækning i kystferieturismen, men regionens attraktioner spænder lige fra naturoplevelser over rekreative cykelruter og musikfestivaler til byer med oplevelser eller landdistrikter med ro for sjælen.

Mens turismen i Europa som helhed er steget, så har Danmark og Nordjylland oplevet en tilbagegang i den udenlandske turisme de senere år. Udviklingen kan skyldes mange faktorer, men et højt prisniveau i forhold til kvaliteten i turismeproduktet kan være en medvirkende faktor. Et stærkere fokus på kvalitet og på bestemte målgrupper kan være elementer, der kan bidrage positivt på tiltrækningen af udenlandske turister. Dette skal ske ved at sætte yderligere fokus på forretningsudvikling og udvikling af virksomhedernes kompetenceniveau og servicekoncepter. Storbyturisme og erhvervsturisme er således også væsentlige for den samlede turisme i Nordjylland.

Attraktivitet handler også om miljø og energi

Når det handler om et rent miljø, har både stat, region og

kommuner en vigtig opgave med at opspore og kortlægge de steder i regionen, hvor der er mistanke om forurening. Målet er at sikre at borgere, miljø og drikkevand ikke udsættes for sundhedsskadelige påvirkninger. Målet med at sikre et rent miljø er derfor helt essentielt både for borgere, besøgende og virksomheder.

Nordjylland har et stort potentiale for at skabe yderligere vækst inden for energi, der allerede er Danmarks næststørste eksporterhverv. Den nordjyske eksport af energiteknologi steg knap 40 pct. fra 2007 til 2011 til i alt 11,7 mia. kr. I de nordjyske virksomheder og videninstitutioner findes en meget stor viden om fx vindenergi, brint og brændselsceller, biomasse, bølgekraft, energioptimering og bæredygtigt byggeri. Dertil er der store potentialer for innovation inden for grøn omstilling og energirenovering. Denne udvikling understøttes af, at Region Nordjylland er Danmarks eneste klimaregion med faste mål for CO₂-reduktion, og de enkelte kommuner har på samme vis ambitiøse klimamålsætninger.

VIDSTE DU...?

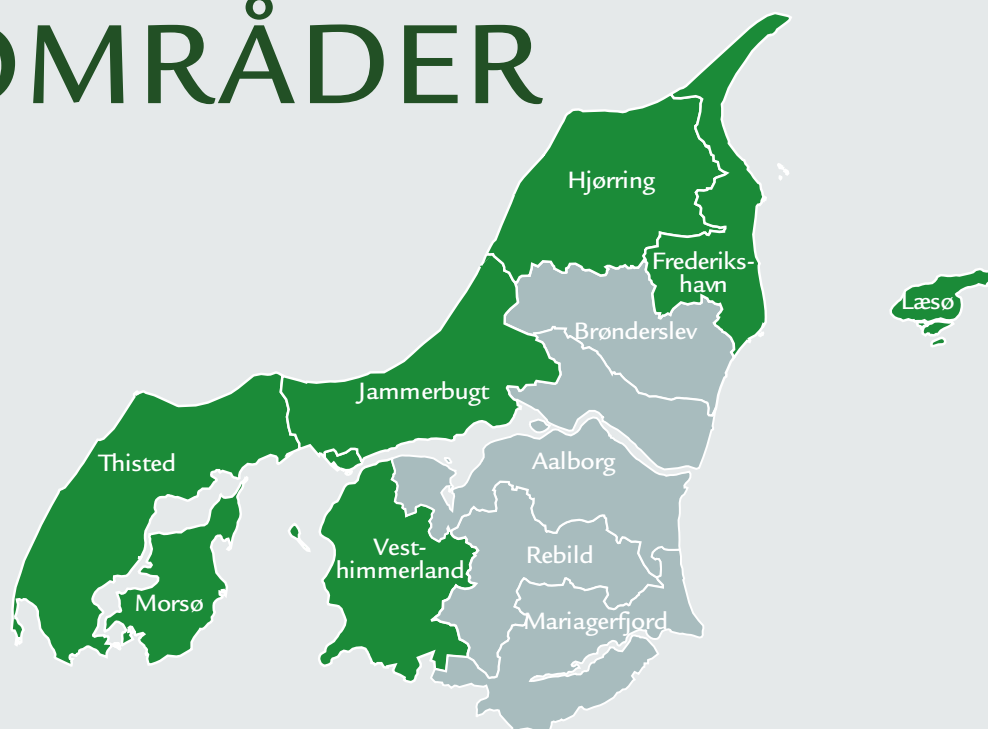
- Nordjylland har 20 mio. turistovernatninger hvert eneste år.
- Turismen beskæftiger mere end 7.000 personer i Nordjylland.
- Mere end 27 % af Nordjyllands energiforbrug stammer fra vedvarende energi.
- Nordjylland producerer mere vedvarende energi per indbygger end nogen af de øvrige danske regioner.
- I Nordjylland findes 25.000 ha. fredede områder og mere end 85.000 ha. andre naturarealer.

INITIATIVER

Regionsrådet ønsker at samarbejde bredt om en række initiativer, der kan fremme et attraktivt Nordjylland. Følgende har høj prioritet, men flere kan komme til i løbet af de næste fire år:

- Styrke de nordjyske muligheder for friluftsliv, kulturliv og oplevelser, så det fortsat kan bidrage positivt til bosætning, erhvervsudvikling, sammenhængskraft og livskvalitet.
- Binde natur, kultur, turisme og erhvervsudvikling bedre sammen ved at styrke udviklingen af stedbundne potentialer.
- Udvikle og udbrede viden om kyst- og naturturisme, erhvervssturisme og storbyturisme gennem de nationale samarbejder på området.
- Understøtte innovationssamarbejde mellem videninstitutioner, virksomheder og rådgivere om udvikling af bedre og mere effektive grønne transport- og energiløsninger og energigenvinding.
- Samarbejde med kommunerne om en strategisk energiplan for Nordjylland, hvor implementeringen af strategien vil bidrage til omfattende udvikling og produktion af grønne produkter.
- Tage initiativ til at udvikle et videngrundlag og afsøge koordineringsmuligheder inden for videreudvikling og planlægning af biogas- og biomasseområdet.
- Fortsætte arbejdet med Region Nordjylland som klimaregion, herunder videreudvikling af arbejdet til at omfatte bæredygtighed i bredere forstand end alene CO₂-reduktion.
- Gennemføre forureningsundersøgelser og oprydning af jordforureninger, der udgør en risiko for menneskers sundhed, for grundvandet eller for overfladevand og natur.

NORDJYLLANDS YDEROMRÅDER

Målet er, at yderområderne skal udvikles som ligeværdige, levende, erhvervsaktive og bæredygtige lokalsamfund. Gennem relevante initiativer skal det tilstræbes, at yderområderne i så høj grad som muligt udvikles ud fra de naturlige styrkepositioner, som de hver især har.

Nordjyllands yderområder, defineret i EU's strukturfondsprogrammer som de områder der har særlige demografiske og erhvervsmæssige udfordringer, står overfor en faldende arbejdsstyrke, unges flytning mod større byer og tilbagegang i traditionelle erhverv.

Yderområderne bør i så høj grad som muligt udvikles ud fra naturlige lokale styrkepositioner. Områderne skal ikke ses som marginaliserede, men som en ressource med forskellige kvaliteter og potentialer, der udgør en styrke i den regionale arbejdsdeling. De nye muligheder i yderområderne ligger i høj grad i at videreudvikle allerede stærke erhvervsmæssige sider inden for eksempelvis fødevarer, turisme, energi, medico og det maritime område. Disse erhvervsområder har i høj grad vækstpotentiale.

Ud over udvikling af disse, ofte stedbundne erhvervspotentialer, kan det også ske ved et markant fokus på og branding af særlige lokale herligheder. Der er allerede mange gode eksempler på sidstnævnte, såsom Nationalpark Thy og Læsø Saltsyderi, som viser nye veje til videreudvikling, omstilling

eller nytænkning af yderområdernes rolle/muligheder i en større udviklingssammenhæng. De nordjyske havne er også stedbundne ressourcer med kompetencer, der skaber gode muligheder for udvikling både af traditionelle havneaktiviteter og samspil og synergi med baglandet.

Videndeling og vidensspredning medvirker til vækst i yderområderne. Virksomheder, som samarbejder med universitetet, er mere innovative end virksomheder, der ikke gør. Samarbejdet betyder, at virksomhederne introducerer flere nye produkter.

Adgang til efter- og videreuddannelse og erhvervsrettede kompetencegivende uddannelser skal sikres, så Nordjylland har et bredt og geografisk dækkende udbud af erhvervsrettet kompetenceudvikling og uddannelsesstilbud på alle niveauer. Udbredelsen af kollektiv trafik er vigtig for mobiliteten, og digitale forbindelser øger virksomhedernes muligheder for kommunikation, hjemmearbejdspladser, videobaserede møder og netbaserede tjenester. Hertil kommer muligheden for fjernarbejderhuse i regionen, således at behovet for transport til og fra arbejde nedsættes.

VIDSTE DU...?

- 46% af den nordjyske befolkning bor i yderområderne.
- 44% af arbejdsstyrken i yderområderne har en erhvervsfaglig uddannelse.
- Yderområderne har siden 2008 oplevet et fald på 9% i beskæftigelsen, mod 7% i hele regionen.

INITIATIVER

Regionsrådet ønsker at samarbejde bredt om en række initiativer, der kan fremme de nordjyske yderområder. Det gøres ud fra en tværgående strategi, hvor alle 3 indsatsområder rummer initiativer for yderområderne, og flere kan komme til i løbet af de næste fire år. Fra indsatsområderne kan særligt fremhæves:

- Udbygge sammenhængskraft og mobilitet via god digital infrastruktur – fast og trådløst.
- Styrke den kollektive trafiksrutenet til gavn for pendling og sammenbinding af regionen.
- Forbedre vejforbindelserne Thisted-Aalborg og Hanstholm-Skive-Herning samt Aggersundbroen.
- Videreudvikle klyngeorganisationer, hvor blandt andet fødevarer og maritime erhverv står stærkt i yderområderne.
- Facilitere virksomheders samarbejde med vidensmiljøer og uddannelsesinstitutioner.
- Styrke søgningen til erhvervsfaglige ungdomsuddannelser og sænke frafaldet.
- Styrke udviklingen af stedbundne potentialer samt mulighederne for friluftsliv, kulturliv og oplevelser
- Udvikle og udbrede viden om kyst- og naturturisme.
- Samarbejde med kommunerne om en strategisk energiplan for Nordjylland og understøtte innovationssamarbejder om grønne løsninger.

INTERNT OG EKSTERNT SAMARBEJDE

Det er målet at arbejde sammen med andre aktører for at udnytte regionens udviklingsmuligheder maksimalt. Det drejer sig både om samarbejde internt i regionen og samarbejde ud af regionen – til gavn for de nordjyske borgere, virksomheder og uddannelsesinstitutioner.

Samarbejde i Nordjylland

Region Nordjylland, de nordjyske kommuner og regionens øvrige aktører arbejder sammen om nordjysk vækst og udvikling. De 11 nordjyske kommuner og Region Nordjylland etablerede i 2014 foreningen ”Business Region North Denmark” (BRN). Formålet er at styrke samarbejdet om fælles satsninger, synliggøre regionens samlede kompetencer bedre og tiltrække yderligere ekstern finansiering til udviklingsaktiviteter.

BRN’s fem centrale områder:

- Erhvervsudvikling og jobskabelse
- Turisme
- Adgang til kvalificeret arbejdskraft
- Infrastruktur
- Internationalt samarbejde

De nordjyske aktører søger samtidig at udnytte mulighederne for øget samarbejde med partnere uden for Nordjylland, såsom Danmarks øvrige regioner og vækstfora samt internationale partnere.

Samarbejde med andre regioner

Region Nordjylland deltager i en række samarbejder med de øvrige regioner. I 2015 igangsætter de fem regioner og Erhvervsstyrelsen fx projektet ”Vækstløft i små og mellemsto-

re virksomheder”. I 2013 indgik de tre vstdanske vækstfora en aftale om øget samarbejde. Der er i 2015 udvalgt 4 primære samarbejdsområder: Fødevarer, energi, sundheds- og velfærdsteknologi samt fremtidens industri – Danmark som produktionsland. Hertil kommer turisme, hvor der etableres en ny landsdækkende organisering, og der er ambitioner om tværregionalt klyngesamarbejde i Jyllandskorridoren fra Sydnorge i nord til Hamborg i syd.

Nationalt og internationalt samarbejde

Vækstforum indgår i et forpligtende samarbejde med regeringen gennem den årlige Vækstpartnerskabsaftale, som udpeger områder, hvor parterne i særlig grad kan samarbejde. Regeringen og Vækstforum er fx i aftalen for 2015 enige om at styrke samarbejdet bl.a. med tre indsatser: Styrke Danmark som produktionsland, Fiskeri og akvakultur samt Det blå Danmark og vækstmuligheder i Arktis. Globaliseringen har betydet nye konkurrenter, men også nye eksportmarkeder. Produktion kan outsources til udlandet, men har også åbnet Nordjylland for investeringer fra udlandet. Samtidig er der stadig store muligheder for udvikling i nabolande, særligt i Norge samt i relation til Grønland og det arktiske område. En række EU-programmer støtter op om det internationale samarbejde. De væsentligste er: Horizon 2020, Creative Europe og Interreg programmerne, som regionen vil deltage aktivt i.

VIDSTE DU...?

- Vækstforum indgår hvert år en vækstpartnerskabsaftale med regeringen.
- Business Region North Denmark blev stiftet i 2014 som Danmarks første strategiske udviklingssamarbejde mellem en region og alle kommuner i regionen.
- NordDanmarks EU-kontor er med til at tiltrække vigtige EU-midler til indsatsen for udvikling og vækst i Nordjylland.

STRATEGIENS EFFEKTER

EFFEKT MÅL	UDGANGSPUNKT FOR BEREGNING
Et sammenhængende Nordjylland	
I 2020 er finansiering af 3. Limfjordsforbindelse sikret, og etableringen godt i gang.	Lineføring over Egholm er politisk fastlagt og byggelinjesikret.
15 % flere passagerer benytter den kollektive trafik i Nordjylland i 2020.	35 mio. passagerer i 2013.
CO2-emissioner fra de regionale busser reduceres med 7 % i 2020.	CO2 udledningen fra de regionale busser var i 2013 30,6 mio. tons.
65 % kundetilfredshed ved den kollektive trafik i 2020.	Kundetilfredsheden er 62 % i 2015.
De tre trafikakser Hanstholm-Skive-Herning, Thisted-Aalborg og Fjerritslev-Hobro udbygges i takt med trafikbehovet.	Der eksisterer undersøgelsesrapporter der skal arbejdes videre med.
Togtrafikken øges i 2020 til i alt 4,8 mio. togkilometer ifm. Nordjyske Jernbaners overtagelse af kørsel fra DSB.	Der køres i Nordjylland 3,8 mio. togkilometer i 2015.
Alle nordjyder har i 2020 adgang til 100Mbit download og 30Mbit upload.	I 2013 havde 68 % adgang til 100 Mbit download og 41 % til 30 Mbit upload.
Et Nordjylland i vækst	
Produktiviteten i de nordjyske virksomheder er i 2020 mindst på landsgennemsnittet.	Den nordjyske produktivitet var i 2013 på 91 % af landsgennemsnittet.
15 % af iværksættervirksomhederne i regionen udvikler sig i 2020 til vækstiværksættere.	13 % af iværksættervirksomhederne i 2012.
50 % af de nordjyske virksomheder har innovationsaktiviteter i 2020.	44 % af virksomhederne i 2013.
Investeringer i forskning og udvikling udgør i 2020 1,2 % af det nordjyske bruttonationalprodukt (BNP).	0,7 % af BNP i 2013.
Mindst 30 % af en ungdomsårgang skal i 2020 vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse.	25 % afgangselever tilmeldt i 2014.
I 2020 fuldfører 85 % af de elever som påbegynder en videregående uddannelse.	I 2013 fuldfører 80 %.
Under 5 % af eleverne på de erhvervsfaglige uddannelser mangler i 2020 praktikplads.	9 % af relevante elever i 2013.
55 % af arbejdsstyrken deltager i 2020 i formaliseret efter- /videreuddannelse (VEU).	46 % af arbejdsstyrken i 2013.

For en nærmere definition af de enkelte mål, samt beskrivelse af målemetode og kilde, henvises til bilag 4.

EFFEKT MÅL	UDGANGSPUNKT FOR BEREGNING
Et attraktivt Nordjylland	
Antallet af turismeovernatninger i regionen øges til 23 mio. årligt i 2020.	20,3 mio. overnatninger i 2013.
Turisters gennemsnitlige døgnforbrug øges til 400 kr. i 2020.	361 kr. per turist per døgn i 2013.
40 % af energiforsyningen til Nordjylland kommer i 2020 fra vedvarende energikilder.	27 % af energiforsyningen i 2012.
Den nordjyske udledning af CO2 er i 2020 reduceret med mindst 35 %.	CO2 emissionen udgjorde i 2012 7,8 mio. tons
2.100 lokaliteter med indsats overfor grundvand og arealanvendelse vil være vurderet inden 2020.	Med udgangen af 2014 er der 4.030 uafklarede lokaliteter i Nordjylland.
I 2020 deltager 81 % af de nordjyske børn i alderen 7-14 år i mindst 6 aktiviteter inden for kunst- og kultur.	I 2012 deltog 73 % i mindst 6 aktiviteter.
I 2020 deltager 87 % af voksne nordjyder i mindst 4 udadvendte kunst- og kulturaktiviteter.	78 % af de voksne nordjyder deltog i 2012.
De nordjyske yderområder	
Den gennemsnitlige årlige vækst i erhvervsindkomst per borger i yderområderne 2014 til 2020 er højere end i regionens ikke-yderområder.	I perioden 2007 til 2013 var væksten i gennemsnit på 1,0 % per år i yderområderne og 0,7 % i ikke-yderområderne.
Tilbagegangen i befolkningen i yderområderne er ophørt i 2020.	Den gennemsnitlige årlige tilbagegang var i perioden 2008 til 2013 på 0,6 %.
Udviklingen i den private beskæftigelse i yderområderne 2014 til 2020 er højst 1,2 procentpoint lavere end regionsgennemsnittet.	I perioden 2008 til 2013 var udviklingen 2,4 procentpoint lavere i yderområderne.
I 2020 er andelen af arbejdsstyrken med en kompetencegivende uddannelse steget til 68 % i yderområderne, og gabet til regionsgennemsnittet er på højst 1 procentpoint.	I 2013 havde 65 % af arbejdsstyrken i yderområderne en kompetencegivende uddannelse, hvilket var 1,8 procentpoint under regionsgennemsnittet.
Passagertallet på de regionale ruter i den kollektive trafik i yderområderne fastholdes til 2020.	3,5 mio. passagerer i 2013.
Antallet af turismeovernatninger i yderområderne øges til 15 mio. årligt i 2020.	12,8 mio. overnatninger i 2013.
Vækstforums erhvervsrettede indsats	
5.000 skabte jobs i private deltagervirksomheder 3 år efter deltagelse i indsatsen.	4.200 skabte jobs i perioden 2007 til 2013.
4,5 mia. kr. i meromsætning i private deltagervirksomheder 3 år efter deltagelse i indsatsen.	3,5 mia. i meromsætning i perioden 2007 til 2013.
22.000 personer har i perioden 2014 til 2020 været igennem opkvalificeringsforløb gennem regionale indsatser.	22.000 personer i perioden 2007 til 2013.

BILAG TIL REVUS:

BILAG 1: Vækstforums bidrag til de erhvervs- og vækstrettede dele

BILAG 2: Nordjylland i dag

BILAG 3: Strategiske muligheder og anbefalinger

BILAG 4: Effekter og målemetoder

BILAG 5: Sådan gjorde vi – om proces og inddragelse i REVUS

BILAG 6: Mobilitet i Nordjylland – de regionale prioriteter 2015

BILAG 7: Region Nordjyllands uddannelsesplan 2015-2018

BILAG 8: Region Nordjyllands kulturplan 2015-2018

BILAG 9: Region Nordjyllands Agenda 21/bæredygtighedsstrategi

BILAG 10: Region Nordjyllands strategiplan for jordforureningsområdet

Bilag 1-5 er integrerede bilag i REVUS, som indgår i den offentlige høring.

Bilag 6-10 er tilknyttede bilag. De indgår ikke i høringen, men er baggrundsmateriale, der har fungeret som inspiration for arbejdet med REVUS.

www.revus.rn.dk

August 2015

Foto:

Region Nordjylland

Peter Halskov

Peter Degnbol

Layout:

DesignogGrafik.dk

Region Nordjylland

Niels Bohrs Vej 30

9220 Aalborg Ø

Tlf. 97 64 80 00

region@rn.dk

REGION NORDJYLLAND